

Libris .RO

Respect pentru oameni Margaret Atwood

ANUL POTOPULUI

Serie de autor

# Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Margaret Atwood

# ANUL POTOPULUI

Traducere din limba engleză și note  
de Diana Marin-Caea



Redactor: Iulian Curuia  
Tehnoredactor: Cristian Vlad  
Corector: Theodor Zamfir  
Ilustrație copertă: Mircea Pop  
DTP copertă: Alexandru Daș

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**  
**ATWOOD, MARGARET**

**Anul potopului** / Margaret Atwood; trad. din lb. engleză și note  
de Diana Marin-Caea. – București: Art, 2017

ISBN 978-606-710-508-7

821.111

Margaret Atwood

*The Year of the Flood*

Copyright © 2009 by O. W. Toad Ltd.

© Editura Art, 2017, pentru prezenta ediție

# Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

*Pentru Graeme și Jess*

# Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

## GRĂDINA

O, cea mai verde Grădină,  
Cine o-ngrijește acum oare?

În lume nicio altă Grădină  
N-avu frumusețe mai mare.

Iar ale Domnului iubite creaturi  
Zburdau prin iarba ei cerească.

Dar când veniră hoți, avizi și furi,  
Moartea începu să le pândească.

Și toți copacii aceia-nfloritori  
Care ne dădeau roadă bogată,

Sunt înghițiți de valuri de nisip  
Cu crengi, frunziș și rădăcini deodată.

Și toată apa ei preasclipitoare  
S-a preschimbat în mâzgă și nămol

Iar păsările toate, cu aripi arzătoare,  
Și-au stins trilul sonor.

Respect | O, Grădina, o, Grădina mea,

Te voi jeli mereu

Pân' se vor ridica iar Grădinarii

Să-ți dea un suflu nou.

Din *Culegerea de Imnuri Nescrise  
a Grădinarilor Domnului*



## ANUL POTOPULUI

# Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Dis-de-diminează, Toby se urcă pe acoperiș ca să privească răsăritul. Ca să-și țină echilibrul, folosește o coadă de mop: liftul nu mai merge de ceva vreme, iar scara de serviciu e alunecoasă din cauza umezelii, iar dacă alunecă și cade, nu va avea cine s-o ridice.

De cum dă căldura, ceața se ridică dintre șirurile de copaci aflați între ea și orașul în ruine. În aer se simte un ușor miros de ars, un miros de caramel, gudron și grătar rânced, dar și mirosul ca de cenușă, însă unsuros, al focului de la groapa de gunoi, după ploaie. Turnurile abandonate din depărtare sunt asemenea coralilor unui străvechi recif – albite, decolorate, lipsite de viață.

Însă mai există totuși viață. Păsările ciripesc; vrăbii, asta trebuie să fie. Glăscioarele lor sunt limpezi și ascuțite, ca unghiile zgâriind sticla: nu mai sunt zgomote de mașini care să le înăbușe. Oare sunt conștiente de liniștea aceea, de absența motoarelor? Și dacă-i așa, le face asta mai fericite? Toby habar n-are. Spre deosebire de ceilalți Grădinari – cei mai încrâncenați sau cei îndopați cu droguri –, ea nu și-a făcut niciodată iluzii că ar putea sta de vorbă cu păsările.

Soarele strălucește la răsărit, înroșind ceața albastru-cenușie care anunță oceanul îndepărtat. Vulturii cocoțați pe stâlpii de electricitate își vântură aripile ca să

Respeși le usuce, deschizându-și-le ca pe niște umbrele negre.

Din când în când, câte unul își ia zborul, dus de curenții de aer, spiralând pe deasupra. Dacă păsările se lansează brusc în picaj, înseamnă că au descoperit un cadavru.

„Vulturii sunt prietenii noștri“, obișnuiau să predice Grădinarii. „Ei curăță pământul. Ei sunt trimișii Domnului – îngerii întunecați, dar necesari, ai săvârșirii trupului. Imaginați-vă ce groaznic ar fi dacă n-ar exista moartea!“

Oare eu mai cred treaba asta? se întreabă Toby.

Orice lucru e diferit dacă-l privești de aproape.

Pe acoperiș se află câteva ghivece în care cresc plante ornamentale sălbătice; tot acolo mai sunt și niște bănci din imitație de lemn. Cândva exista un umbrar pentru orele după-amiezii, dar l-a luat vântul. Toby stă pe una dintre bănci și cercetează zona. Își ridică binoclul, privind cu atenție de la stânga la dreapta. Alea pentru mașini e mărginită de lumintrandafiri; acum sunt la fel de încălciți ca periile uzate, iar strălucirea purpurie li se stinge în lumina tot mai puternică. Iată intrarea vestică, realizată în stilul construcțiilor de chirpici și acoperită cu un strat de celule solare roz, cu încălceala de mașini de dincolo de poartă.

Deasupra straturilor de flori, sufocate de susai și scaieți, plutesc enormii fluturi ai ierbii *kudzu*<sup>1</sup>. Fântânile, cu bazinele lor în forma unor cochilii de melc, pline de apă de ploaie stătută. Parcare, cu o mașinuță electrică roz și alte două dubițe AnooYoo în aceeași culoare, fiecare purtând logo-ul acela ca un ochi clipind conspirativ. Ceva mai încolo, pe alee, o a patra mașină s-a izbit de un copac: cândva, de pe fereastră ieșea un braț, dar acum a dispărut.

---

<sup>1</sup> Plantă dăunătoare, originară din Asia.

Respect | Gazonul a crescut și s-a umplut de buruieni înalte.

Printre păraluțe, iarba fluturilor și lobodă se văd mici dâmburi neregulate, cu câte o fâșie de cârpă sau o sclipire de os pe ici, pe colo. Acolo au căzut acei oameni care traversau în fugă pajiștea sau se învârteau haotic pe acolo. Toby îi privea de pe acoperiș, ghemuită în spatele unuia dintre ghivece, dar n-o făcuse pentru prea multă vreme. Unii dintre oamenii aceia strigaseră după ajutor, de parcă ar fi știut că ea era acolo. Dar cum ar fi putut să-i ajute?

Piscina e acoperită cu un strat pestrîț de alge. Deja au apărut niște broaște. Sunt pradă pentru bătlanii, egretele și pagretele<sup>1</sup> care le vânează stând la capătul mai puțin adânc. O vreme, Toby a încercat să adune din apă animalele mici care căzuseră din greșală înăuntru și se înecaseră. Iepurii de culoare verde fosforescent, șobolanii și raconcșii, cu cozile lor dungate și măștile banditești de raton. Dar acum le lăsa în plata Domnului. Poate că prezența lor va stimula, într-un fel sau altul, apariția peștilor. Când piscina va ajunge să semene mai mult cu o mlaștină.

S-a gândit oare să mănânce acești ipotetici pești care ar urma să apară? În mod sigur nu.

Se întoarce spre zidul întunecat de copaci, plante agățătoare, ferigi și tufișuri care se întinde de jur împrejur, încercând să-l străbată cu privirea ajutată de binoclu. De-acolo pot veni tot felul de pericole. Dar ce pericole, mai precis? Nu-și poate imagina.

Noaptea se aud zgomotele obișnuite: lătratul îndepărtat al câinilor, chițăitul șoarecilor, un scârțait ca al țevilor de apă, făcut de geieri și, din când în când, orăcăitul unei

---

<sup>1</sup> În original, *peagrets*, combinație între *peacock* (păun) și *egret* (egretă).

Respectiv broaște. Foșnetul sângelui năvălindu-i în urechi ca al unei mături grele, îndepărtând frunzele uscate: *huș, huș, huș*.

— Du-te să te culci, zice ea cu voce tare.

Dar nu poate dormi bine, n-a mai făcut-o de când a rămas singură în clădirea asta. Uneori aude voci – voci îndurerate, de oameni în suferință, care o cheamă. Sau vocile unor femei, ale femeilor care lucrau cândva aici, ale femeilor chinuite de anxietate care veneau cândva să se odihnească și să-și recapete tinerețea. Zbenguieli în piscină, plimbări pe pajiște. Toate vocile acelea vesele, liniștite sau liniștitoare.

Sau vocile Grădinarilor, vorbind în șoaptă sau cântând, ori ale grupurilor de copii râzând, undeva mai sus, în Grădina Raiului. Adam Unu, și Nuala, și Burt. Bătrâna Pilar, înconjurată de albinele ei. Și Zeb: dintr-o clipă într-alta își va face apariția pe drum sau se va ivi dintre copaci.

Dar probabil că a murit deja. E mai bine să gândești așa. Să nu-ți irosești speranțele.

Trebuie să mai fi rămas cineva, totuși: nu poate fi singura de pe planetă. Trebuie să mai fie și alții. Dar oare sunt prietenoși, sau ostili? Dacă vede unul, cum și-ar putea da seama?

E pregătită. Ușile sunt încuiate, ferestrele au obloane. Dar nici măcar asemenea piedici nu-ți garantează nimic: orice spațiu nelocuit atrage o invazie.

Chiar și atunci când doarme stă cu urechile ciulite, cum fac animalele – să perceapă ceva ieșit din comun, un sunet necunoscut, o tăcere care se întinde ca o crăpătură în stâncă.

Când viețuitoarele mici se opresc din cântat, explica Adam Unu, o fac pentru că le e teamă. Trebuie să le auzi teama.

## ANUL DOUĂZECI ȘI CINCI, ANUL POTOPULUI

„Ai grijă ce cuvinte folosești. Ai grijă ce scrii. Nu lăsa urme.“

Asta-i ceea ce ne-au învățat Grădinarii, pe vremea când mi-am petrecut copilăria printre ei. Ne-au spus să ne bazăm pe memorie, pentru că nimic din ce e scris nu-i de încredere. Spiritul poate fi transmis din gură-n gură, nu de la un lucru la altul: cărțile pot arde, hârtia se poate face fărâme, computerele pot fi distruse. Doar Spiritul e veșnic, iar Spiritul nu e un lucru.

Cât despre scris, era periculos, ne-au explicat Adamii și Evele, pentru că dușmanii îți puteau da de urmă în felul ăsta, te puteau încolți și se puteau folosi de cuvintele tale pentru a te condamna.

Dar acum, că a trecut peste noi Potopul Uscat, pot scrie orice aproape fără teamă, pentru că aceia care s-ar fi folosit de asta ca să mă înfunde sunt aproape sigur morți. Așa că pot scrie orice vreau.

Iar ceea ce scriu – pe zidul de lângă oglindă, folosindu-mă de un creion pentru sprâncene – e numele meu, *Ren*. L-am scris de multe ori. „Renrenren“ – ca un cântec. Poți uita cine ești dacă stai singură prea multă vreme. Asta mi-a spus-o Amanda.

Nu pot vedea nimic pe fereastră, e făcută din cărămizi de sticlă. Nu pot ieși pe ușă, e încuiată pe dinafară. Însă

Respe mai am încă aer și apă –, atâta vreme cât panourile solare nu se strică. Și încă mai am mâncare.

Sunt norocoasă. Chiar sunt foarte norocoasă. Zi mersi că ai noroc, îmi zicea Amanda. Și chiar asta fac. În primul rând, am avut norocul să lucrez aici, la Solzi, atunci când a venit Potopul. În al doilea rând, am fost și mai norocoasă că am rămas închisă în Zona Contaminată, pentru că așa am scăpat teafără. Mănușa Corporală din Biofilm mi se rupsesse într-un loc – un client și-a pierdut controlul și m-a mușcat, drept prin paietele verzi –, și așteptam rezultatul analizelor. Nu era o ruptură umedă, cu secreții și membrane sfâșiate, ci una uscată, pe lângă cot, așa că nu-mi făceam prea multe griji. Cu toate astea, aici, la Solzi, verificau absolut orice. Trebuiau să-și păstreze reputația: în oraș eram cunoscute drept cele mai curate fete care se îndeletniceau cu treburi murdare.

La Solzi și Cozi<sup>1</sup> chiar aveau grijă de tine. Asta dacă erai pricepută. Mâncare bună, un doctor când era nevoie, iar bacșișurile erau nemaipomenite, pentru că aici veneau bărbații din eşaloanele superioare ale Corporațiilor. Localul era bine administrat, deși se afla într-o zonă dubioasă – ultima parte era valabilă în cazul tuturor cluburilor. Era o chestiune de imagine, ar fi zis Mordis: o zonă dubioasă era prielnică pentru o astfel de afacere; dacă n-ar fi avut un iz de lucru pe muchie de cuțit – ceva dubios ori strident, cu o tentă de vulgaritate –, cum ar mai fi putut un tip să facă diferența între oferta noastră și produsul de serie, cu lenjerie albă de bumbac și fața unsă cu cremă, pe care l-ar fi primit acasă?

---

<sup>1</sup> În original, *Scales and Tails*; în limba engleză, cuvântul *tail* înseamnă și „coadă“, dar și „fund“, „târțiță“.



Respect p  
Lui Mordis îi plăcea să vorbească pe șleau. Lucra în branșă încă de când era un puști, iar atunci când i-au scos în afara legii pe pești și au interzis practicarea meseriei pe stradă – spunând c-o fac pentru binele femeilor și ca să protejeze sănătatea populației –, au plasat toate afacerile sub umbrela SeksMart<sup>1</sup>-ului și sub controlul Corpurilor de Securitate, iar Mordis a sărit pârleazul, pentru că avea experiență în domeniu.

„Contează pe cine cunoști“, zicea el. „Și ce știi despre oamenii ăia.“ Pe urmă rânjea și te bătea pe fund – însă nu era decât un gest de prietenie, fiindcă n-avea pretenția să primească ceva pe gratis de la noi. Omul avea principii.

Era un tip înalt și subțire, cu un cap ras și niște ochi strălucitori și ageri, ca niște capete de furnică. N-aveai probleme cu el câtă vreme totul era în ordine, dar sărea în apărarea noastră dacă vreun client devenea violent. „Nu se ia nimeni de fetele mele“, avea obiceiul să zică. Pentru el, asta era o treabă de onoare.

Și nici nu-i plăcea risipa: eram o marfă prețioasă, așa zicea. Crema cremelor. După ce a intrat pe fir SeksMart-ul, toate cele rămase în afara sistemului nu numai că își practicau ilegal meseria, dar pe deasupra mai erau și jalnice. Câteva femei bătrâne și prăpădite, pline de boli, care își făceau veacul pe alei dosnice – practic cerșindu-și banii. Niciun bărbat care mai avea un dram de minte nu s-ar fi apropiat de ele. „Deșeuri periculoase“, așa le spuneam noi, fetele de la Solzi. N-ar fi trebuit să ne batem joc de ele în felul ăsta; ar fi trebuit să dăm dovadă de milă. Dar asta presupune un efort conștient, iar noi eram prea tinere pentru așa ceva.

---

<sup>1</sup> Cuvânt compus prin alăturarea *Seks* – pronunțat la fel ca *sex* – și *Mart* – „piață“, „centru comercial“.

În noaptea aceea, când s-a pornit Potopul Uscat, eu îmi așteptam rezultatele analizelor: te țineau închisă în Zona Contaminată timp de mai multe săptămâni, în caz că ai fi avut ceva contagios. Îți trimiteau mâncarea printr-un compartiment de siguranță și mai aveai pe post de supliment gustările din minibar, iar apa era filtrată, atât la intrare, cât și la ieșire. Aveai tot ce-ți trebuia, dar începeai să te plictisești. Puteai să faci exerciții la aparate, iar eu am făcut o mulțime, pentru că o dansatoare la trapez trebuie să se mențină în formă.

Puteai să te uiți la la televizor sau la filme vechi, puteai să ascuți ce muzică îți plăcea sau să vorbești la telefon. Sau puteai să vizitezi celelalte camere de la Solzi prin intermediul videofoanelor cu circuit închis. Uneori, când n-aveam altceva de făcut decât să stăm la orizontală, gemând, făceam cu ochiul la cameră pentru oricine s-ar fi aflat în momentul ăla în Zona Contaminată. Știam unde sunt ascunse camerele – în pielea de șarpe sau aranjamentul cu pene de pe tavan. La Solzi, eram cu toții o mare familie, așa că până și în momentele când te aflai în Zona Contaminată, lui Mordis îi plăcea să lași impresia că încă te mai implicai în tot ce se petrecea acolo.

Mordis îmi dădea un nemaipomenit sentiment de siguranță. Știam că dacă dau de necaz mă pot duce la el. Avusesem parte de puțini oameni de felul ăsta în viața mea. La Amanda puteam apela de cele mai multe ori. La Zeb, câteodată. Și la Toby. Nu te-ai fi gândit că Toby putea fi așa – era aspră și dură –, dar când simți că te duci la fund, n-ai cum să te ții de ceva moale, care nu opune nicio rezistență. Ai nevoie de ceva mai solid.

# Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

ZIUA FACERII

# Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

## ZIUA FACERII

### ANUL CINCI

DESPRE FACERE ȘI DESPRE FELUL ÎN CARE

ANIMALELE AU PRIMIT NUME.

EXPUNERE DE ADAM UNU

Dragi Prieteni, dragi Semeni din regnul Mamiferelor,  
dragi Creaturi Înrudite,

În Ziua Facerii, petrecută acum cinci ani, această Grădină a Raiului de pe Acoperiș, care acum ne aparține, era doar o groapă de gunoi viermuitoare, înconjurată de mahalale puturoase și sălașuri ale ticăloșiei; dar acum a înflorit asemenea unui trandafir.

Acoperind astfel de acoperișuri sterpe cu verdeață, contribuim după puterile noastre la mântuirea Creației lui Dumnezeu de putreziciunea și nerodnicia care ne înconjoară din toate părțile, primind în schimb hrană curată, nepoluată. Unii ar putea spune că eforturile noastre sunt ineficiente, dar dacă toată lumea ne-ar urma exemplul, ce influență covârșitoare ar avea asta asupra iubitei noastre planete! Încă mai avem mult de lucru, dar nu vă temeți, prieteni: ne vom urma neabătut drumul.

Mă bucur că ne-am amintit cu toții să ne luăm pălăriile de soare.

Și-acum să ne întoarcem gândurile către Slăvirea Zilei Facerii, celebrată în fiecare an.

Respect | Cuvântul lui Dumnezeu către Om vorbește despre Facere în vorbe care puteau fi înțelese de oamenii de demult. Nu-s pomenite nici galaxiile, nici genetica, pentru că astfel de termeni tare i-ar mai fi năucit! Dar oare să luăm drept adevăr științific povestea despre facerea lumii în șase zile și toate observațiile noastre să le numim nonsensuri? Nu-l poți încadra pe Dumnezeu în tiparele înguste ale interpretărilor literale și materialiste și nici nu-l poți măsura cu instrumente omenești, pentru că zilele Sale sunt eoni, și o mie de ere omenești nu-s pentru El decât sfârșitul unei zile. Spre deosebire de alte religii, noi n-am simțit nevoia să-i mințim pe copii în privința geologiei în numele unui scop mai înalt.

Amintiți-vă primele vorbe din Cuvântul lui Dumnezeu către Om: pământul era nedeslușit și ne-implinit; și a zis Dumnezeu să fie lumină<sup>1</sup>. Acesta e momentul pe care Știința îl numește „Big Bang“, de parcă ar fi vorba despre o orgie sexuală. Însă ambele explicații coincid, în esență: Întuneric, urmat dintr-odată de Lumină. Dar nu e oare Creația un lucru în plină desfășurare, de vreme ce în fiecare clipă apar noi stele? Zilele Lui Dumnezeu nu sunt consecutive, prieteni, ci simultane: prima cu a treia, a patra cu a șasea. Căci ni s-a spus: „Iar dacă Duhul Tău îl vei trimite, ele se vor zidi și fața pământului o vei înnoi.“<sup>2</sup>

Ni se spune că în cea de-a cincea zi a Creației Divine, din ape au puit ființele vii<sup>3</sup>, iar în cea de-a șasea pe uscat

<sup>1</sup> Citat incomplet din Biblie, Vechiul Testament, *Facerea* 1:1.

<sup>2</sup> Vechiul Testament, Psalmii 103:30. Citatul tradus în limba română a fost reprodus din Biblia ortodoxă; în varianta protestantă a Bibliei, citatul face parte din *Psalmul* 104:30.

<sup>3</sup> Vechiul Testament, *Facerea* 1:20 și 1:24.

Respectiv au fost puse Animale, Plante și Copaci; și toate au fost binecuvântate și li s-a spus să se înmulțească; și în cele din urmă a fost creat Adam – adică Omenirea. Potrivit Științei, chiar în această ordine au apărut speciile pe Planetă, Omul fiind ultimul. În această ordine, mai mult sau mai puțin. Sau într-una foarte asemănătoare.

Ce se întâmplă după aceea? Dumnezeu aduce toate Animalele dinaintea Omului „ca să vadă cum le va numi”<sup>1</sup>. Dar cum de nu știa Domnul dinainte ce nume avea să aleagă Adam? Răspunsul poate fi doar acela că Dumnezeu îi dăduse lui Adam liberul arbitru, și de aceea Adam putea face lucruri pe care nici Dumnezeu însuși nu le putea anticipa dinainte. Gândiți-vă la asta cu următoarea ocazie când vă veți simți ispitiți să mâncați carne sau vă veți simți atrași de valori materiale! S-ar putea ca nici măcar Dumnezeu să nu știe întotdeauna ce veți face mai departe!

Dumnezeu trebuie să le fi făcut pe Animale să se adune laolaltă adresându-li-se direct, dar oare ce limbă să fi folosit? N-a fost ebraica, prieteni. N-au fost latina sau greaca, ori engleza, ori franceza, ori spaniola, ori araba, ori chineza. Nu: El le-a chemat pe animale în chiar limbile acestora. Renilor le-a vorbit în limba renilor, Păianjenilor, în limba păianjenilor, Elefanților le-a vorbit în limba elefanților, Puricilor le-a vorbit în limba puricilor, Miriapodelor le-a vorbit în limba miriapodelor, iar Furnicilor, în limba furnicilor. Așa trebuie să fi fost.

Iar pentru Adam însuși, numele Animalelor trebuie să fi fost primele cuvinte pe care le-a rostit – începuturile limbajului omenesc. În clipa aceasta cosmică, Adam își

---

<sup>1</sup> Vechiul Testament, *Facerea* 2:19.

Respectiv revendică sufletul său Omnesc. A da nume înseamnă – sperăm noi – a întâmpina; a-l atrage pe altul către sine. Să ni-l imaginăm pe Adam numind Animalele cu dragoste și bucurie, ca și cum ar fi spus: „Iată-vă, dragile mele! Bine ați venit!“ Prin urmare, prima manifestare a lui Adam față de animale a fost un act de bunătate iubitoare și apropiere, pentru că Omul, înainte de căderea sa, nu era încă un carnivor. Animalele știau acest lucru, așa că nu au fugit. Așa trebuie să fi fost în acea Zi unică – o adunare pașnică, la care fiecare viețuitoare de pe Pământ a fost primită cu brațele deschise de Om.

Ce mult am pierdut, dragi Mamifere înrudite, dragi Frați întru mortalitate! Ce multe am distrus cu bună știință! Ce multe trebuie să reconstruim în noi înșine!

Vremea Numirii Animalelor n-a trecut, prieteni. În ochii Lui, s-ar putea ca noi să trăim în continuare în cea de-a șasea zi. Ca exercițiu de Meditație, imaginați-vă prinși în mrejele acelei clipe ocrotite. Întindeți-vă brațele către acei ochi blânzi care vă privesc cu atâta încredere – o încredere care n-a fost tulburată încă de vărsarea de sânge, de lăcomie, de mândrie și dispreț.

Rostiți-le Numele.

Să cântăm!